

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 13/05-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. marca 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Alexandra Bröstla o sťažnosti Ing. Ľubomíra Gdovina, bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. J. B., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 33 Cb 410/99 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. Ľubomíra Gdovina na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 33 Cb 410/99 porušené bolo.

2. Ing. Ľubomírovi Gdovinovi priznáva finančné zadostučinenie 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť Ing. Ľubomírovi Gdovinovi trovy právneho zastúpenia 9 342 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsaťdva slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. B., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 15. októbra 2004 doručené podanie Ing. Ľubomíra Gdovina (ďalej len „sťažovateľ“), bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. J. B., K., ktoré bolo označené ako „*Sťažnosť proti porušovaniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd*“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľ ním namieta zbytočné prieťahy v konaní Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) vedenom pod sp. zn. 33 Cb 410/99 o zaplatenie 70 000 Sk proti žalovanej MVP Košice, a. s.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uviedol:

„Sťažovateľ podal dňa 03. 12. 1998 žalobu Okresnému súdu Košice II, ktorou sa domáhal zaplatenia sumy 70.000,- Sk s prísl. voči žalovanému MVP Košice a. s., Alejová 10 Košice, z titulu neuhradených fa. č. 3/98-1 zo dňa 06. 03. 1998 a č. 3/98-2 zo dňa 30. 03. 1998.

Okresný súd Košice II č. k. 1 Rob 3964/98-11 dňa 08. 12. 1998 vydal platobný rozkaz, ktorým uložil žalovanému zaplatiť žalovanú sumu s príslušenstvom a trovami konania.

Proti platobnému rozkazu podal dňa 22. 01. 1999 žalovaný odpor, v ktorom namietal oprávnenosť nároku žalobcu. Na základe podaného odporu okresný súd vytýčil termín pojednávania na deň 17. 09. 1999, ktoré sa nekonalo z dôvodov žiadosti právneho zástupcu žalobcu o odročenie termínu.

Ďalší termín pojednávania určil okresný súd na deň 03. 11. 1999, ktoré bolo odročené na žiadosť účastníkov konania za účelom mimosúdnej dohody. Keďže medzi účastníkmi konania nedošlo k dohode, okresný súd určil ďalší termín pojednávania na deň 15. 12. 1999, kedy boli vypočutí svedkovia. Na pojednávaní dňa 23. 02. 2000 okresný súd vykonal ďalšie dokazovanie a na pojednávaní dňa 27. 09. 2000 okresný súd pojednávanie odročil na neurčito.

Sťažovateľ na pojednávaní dňa 27. 09. 2000 podal návrh na predbežné opatrenie, ktorý okresný súd uznesením zo dňa 25. 10. 2000 zamietol. Zároveň uznesením zo dňa 25. 10. 2000 prerušil konanie do skončenia veci vedenej na tunajšom súde č. k. 19 C 269/99 o neplatnosť mandátnej zmluvy.

Na základe odvolania sťažovateľa Krajský súd v Košiciach dňa 21. 05. 2001 zrušil uznesenie okresného súdu o prerušení konania a potvrdil uznesenie o zamietnutí predbežného opatrenia.

Konajúca sudkyňa dňa 05. 11. 2000 spísala záznam o skutočnostiach, ktoré odôvodňovali jej vylúčenie z rozhodovania v spore. Až dňa 15. 03. 2001 bol spis predložený Krajskému súdu v Košiciach na rozhodnutie o vylúčení zákonnej sudkyne z pojednávania a rozhodovania.

Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 4 Ncb 21/01 zo dňa 21. 05. 2001 rozhodol o vylúčení sudkyne JUDr. R. z pojednávania a rozhodovania v tomto konaní.

Predseda Okresného súdu Košice II opatrením zo dňa 11. 06. 2001 presunul vec do senátu JUDr. G. P., ktorá doručila predmetné uznesenie krajského súdu účastníkom konania.

Od 11. 06. 2001 okresný súd vo veci nekonal, hoci konaniu nebránili žiadne objektívne prekážky. Do dnešného dňa nebol vytýčený termín pojednávania a vo veci nebolo okresným súdom rozhodnuté...

Na základe vyššie uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal nález:

1. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 33 Cb 410/99 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice II prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 33 Cb 410/99 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50.000,- Sk, ktoré mu je povinný Okresný súd Košice II vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice II je povinný sťažovateľovi nahradiť trovy konania vo výške 9.342,- Sk (za 2 úkony právnej služby po 4.534,- Sk a 2 x 136,- Sk režijný paušál) na účet advokáta JUDr. J. B. so sídlom K. “

Ústavný súd vyzval sťažovateľa listom zo 4. novembra 2004, aby svoje podanie doplnil. Právny zástupca sťažovateľa na výzvu reagoval listom doručeným ústavnému súdu 16. decembra 2004.

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a uznesením č. k. II. ÚS 13/05-9 z 13. januára 2005 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 8. februára 2005 právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a predsedu okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadril aj k sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľa v odpovedi na výzvu oznámil ústavnému súdu listom z 2. novembra 2004 (doručeným ústavnému súdu 3. novembra 2004), že súhlasí s tým, aby sťažnosť bola prerokovaná bez ústneho pojednávania.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 23. februára 2005 (Spr. 125/05, doručenom ústavnému súdu 25. februára 2005) okrem iného uviedol:

„... Dňa 3. 12. 1998 podal sťažovateľ Ing. Ľubomír Gdovin ako žalobca na Okresnom súde Košice II žalobu proti žalovanému MVP Košice a. s., so sídlom v Košiciach, Alejová 10 o zaplatenie 70.000,- Sk s príslušenstvom z titulu neuhradenej odmeny na základe uzavretej mandátnej zmluvy. Žaloba bola zapísaná pod sp. zn. 1 Rob 3964/98. Dňa 8. 12. 1998 súd vydal platobný rozkaz, proti ktorému podal dňa 22. 1. 1999 odpor žalovaný.

Uznesením zo dňa 27. 1. 1999 súd vyzval žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku za odpor proti platobnému rozkazu. Zároveň doručil odpor na vyjadrenie žalobcovi. Dňa 29. 3. 1999 bola vec prevedená do registra Cb a zapísaná pod sp. zn. 33 Cb 410/99 do súdneho oddelenia JUDr. M. R.

Dňa 3. 6. 1999 bolo vo veci nariadené pojednávanie na deň 17. 9. 1999. Pojednávanie bolo odročené na deň 3. 11. 1999 z dôvodu neprítomnosti účastníkov konania a ich zástupcov. Na pojednávaní dňa 3. 11. 1999 právni zástupcovia účastníkov konania požiadali o odročenie pojednávania za účelom mimosúdnej dohody. Pojednávanie bolo z tohto dôvodu odročené na deň 15. 12. 1999.

Vzhľadom na to, že k mimosúdnej dohode nedošlo, vykonal súd na pojednávaní dňa 15. 12. 1999 časť dokazovania a pojednávanie odročil na 23. 2. 2000, kedy boli vypočutí navrhnutí svedkovia. Ďalšie pojednávanie bolo nariadené na deň 5. 5. 2000, bolo však preročené na deň 27. 9. 2000. Na pojednávaní dňa 27. 9. 2000 predložila právna zástupkyňa žalobcu návrh na vydanie predbežného opatrenia, zároveň súd po oboznámení sa so spisom Okresného súdu Košice II sp. zn. 19 C 269/99 pojednávanie odročil na neurčito za účelom prerušenia konania.

Uznesením z 25. 10. 1999 č. k. 33 Cb 410/99-63 súd prerušil konanie do právoplatného skončenia veci vedenej pod sp. zn. 19 C 269/99. Uznesením z 25. 10. 2000 bol zamietnutý návrh žalobcu na vydanie predbežného opatrenia. Dňa 15. 11. 2000 spísala sudkyňa úradný záznam o stretnutí s právnou zástupkyňou žalobcu, po ktorom sudkyňa požiadala o vylúčenie z rozhodovania o veci z dôvodu, že sa cíti byť zaujatá. Dňa 22. 11. 2000 podal žalobca odvolanie proti obidvom uzneseniam zo dňa 25. 10. 2000.

Krajský súd v Košiciach uzneseniami zo dňa 21. 5. 2001 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia, zrušil uznesenie

o prerušení konania a rozhodol o vylúčení JUDr. M. R. z prejednávania a rozhodovania veci.

Z dôvodu vylúčenia sudkyne rozhodol predseda súdu opatrením zo dňa 11. 6. 2001 v súlade s Rozvrhom práce Okresného súdu Košice II na rok 2001 o presune veci do súdneho oddelenia JUDr. D. P. Dňa 12. 6. 2001 vydala nová konajúca sudkyňa pokyn na doručenie uznesení Krajského súdu v Košiciach právny zástupcom účastníkov konania.

V súvislosti s prechodom sudkyne JUDr. D. P. na iný úsek rozhodovacej činnosti bol spis dňa 28. 1. 2003 pridelený na ďalšie konanie sudcovi JUDr. L. H.

Uznesením z 23. 2. 2005 č. k. 33 Cb 410/99-85 súd konanie zastavil, pretože žalovaný bol dňa 13. 6. 2003 vymazaný z obchodného registra, čím stratil spôsobilosť byť účastníkom konania...

V čase, keď sťažovateľ podal sťažnosť Ústavnému súdu subjekt, ktorý bol v prejednávanej veci 33 Cb 410/99 žalovaným, už právne neexistoval, výmazom žalovaného z obchodného registra dňa 13. 6. 2003 sťažovateľovi objektívne zanikla možnosť domáhať sa žalovaného nároku proti ním označenému subjektu. Rozhodnutie okresného súdu o zastavení konania z dôvodu zániku právnej subjektivity iba deklaruje túto skutočnosť.

S ohľadom na uvedené skutočnosti sme toho názoru, že dňom 13. 6. 2003 zanikol stav právnej neistoty vo vzťahu medzi sťažovateľom ako žalobcom a žalovaným MVP Košice a. s. v konaní vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 33 Cb 410/99.

Preto navrhujeme, aby Ústavný súd SR sťažnosti v celom rozsahu nevyhovel.“

Sťažovateľ i okresný súd oznámili ústavnému súdu, že netrvajú na tom, aby ústavný súd konal vo veci samej na ústnom pojednávaní.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“, a práva upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho

vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“, v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 33 Cb 410/99.

Účelom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu .

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry (napr. II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02) skúma vždy so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu podľa (1) právnej a faktickej zložitosti veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správania účastníka konania a (3) spôsobu, akým v konaní postupoval súd.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 33 Cb 410/99 ide o žalobu o zaplatenie 70 000 Sk istiny s príslušenstvom za služby poskytované odporkyni MVP Košice, a. s., na základe mandátnej zmluvy. Žaloby tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, preto vec nemožno posúdiť ako právne a skutkovo zložitú. Pri sústredenom postupe okresného súdu ju možno uzavrieť bez zbytočných prietáhov v konaní.

2. Ďalším kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v konaní sp. zn. 33 Cb 410/99, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd zistil, že sťažovateľ svojím správaním zásadne neprispel k celkovej dĺžke konania.

3. Tretím kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným preťahom v označenom súdnom konaní, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu vo veci sp. zn. 33 Cb 410/99 zistil nasledovné skutočnosti.

Sťažovateľ podal 3. decembra 1998 okresnému súdu žalobu o zaplatenie 70 000 Sk istiny s príslušenstvom, ktorá bola zaregistrovaná pod sp. zn. Rob 3964/98. Sudca vydal 8. decembra 1998 platobný rozkaz č. k. 1 Rob 3964/98-11, proti ktorému odporca podal 22. januára 1999 odpor.

Okresný súd po prípravných úkonoch nariadil päť pojednávaní od 17. septembra 1999 do 27. septembra 2000 a ďalej konal o návrhu sťažovateľa na vydanie predbežného opatrenia.

Po vylúčení zákonnej sudkyne pre zaujatosť 21. mája 2001 a po pridelení veci ďalším zákonným sudcom 11. júna 2001 (JUDr. P.) a 28. januára 2003 (JUDr. H.) okresný súd bez toho, aby vykonal vo veci ďalšie úkony, zastavil konanie v označenej veci uznesením z 23. februára 2005 z dôvodu zániku žalovaného subjektu.

Ústavný súd so zreteľom na všetky uvedené skutočnosti konštatoval, že konanie okresného súdu vo veci sp. zn. 33 Cb 410/99 bolo po období šiestich rokov od podania žaloby zastavené, pričom okresný súd bol vo veci viac ako tri a pol roka nečinný. Preto rozhodol, že v uvedenom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy: „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.“ Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovateľ požadoval priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 50 000 Sk, pričom svoju žiadosť odôvodnil tým, že doterajším postupom okresného súdu poznačeným priet'ahmi mu vznikla právna neistota a finančná ujma, pretože žalovaný sa začal zbavovať svojho majetku.

Vzhľadom na celkovú dobu nečinnosti okresného súdu v konaní vo veci sp. zn. 33 Cb 410/99, berúc do úvahy skutočnosť, že sťažovateľ sa o predĺženie tejto doby zásadne nepričinil, a zohľadňujúc konkrétne okolnosti prípadu a naplnenie princípu spravodlivosti, ústavný súd považoval priznanie sumy 30 000 Sk sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj o úhrade trov konania, ktoré sťažovateľovi vznikli v súvislosti s jeho zastupovaním v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. J. B., a priznal sťažovateľovi úhradu trov konania v hodnote 9 342 Sk za dva úkony právnej služby plus dvakrát po 136 Sk režijný paušál ku každému úkonu právnej služby podľa § 20 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. marca 2005